

Uitvoeringsprogramma 2018 Duurzaamheidsbeleid 2017-2020 gemeente Bergen NH

Vastgesteld d.d. 20 maart 2018

Inhoud

1. Inleiding	3
Uitvoeringsprogramma en beleid	3
Hoofdthema's.....	3
Ontwikkelingen.....	4
Verschil met 2017.....	4
2. Duurzaam Wonen & Leven.....	7
3. Duurzaam Ondernemen.....	8
4. Duurzame Gemeentelijke Bedrijfsvoering	9
5. Algemeen.....	10
6. Begroting 2018	10
7. Terugblik op 2017.....	11
8. Monitoring.....	12

1. Inleiding

De noodzaak voor het behalen van de doelstellingen op gebied van energiebesparing en de opwekking van duurzame energie neemt toe. Op de klimaatconferentie in Parijs in 2015 zijn vergaande mondiale afspraken gemaakt over het verlagen van de CO₂-uitstoot en het beperken van de opwarming van de aarde met maximaal 2 graden Celsius. Bergen heeft de Parijsverklaring mede ondertekend (B&W 9 nov. 2015). In een eerder stadium heeft de gemeenteraad al besloten om in 2030 als gemeente energieneutraal te zijn.

Uitvoeringsprogramma en beleid

De klimaatdoelstellingen van Bergen zijn opgenomen in het duurzaamheidsbeleid 2017-2020, door de raad vastgesteld op 13 april 2017. Conform het duurzaamheidsbeleid 2017-2020 wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma vastgesteld door het college en ter kennisneming aan de raad gestuurd.

In dit uitvoeringsprogramma voor 2018 wordt omschreven wat de concrete acties zijn om het duurzaamheidsbeleid handen en voeten te geven. Bij de invulling is rekening gehouden met het programma zoals in het beleid is opgenomen, de ervaringen uit 2017, de huidige realiteit en ontwikkelingen.

Het Duurzaamheidsbeleid 2017-2020 van de gemeente Bergen heeft 3 hoofdthema's : Duurzaam wonen en leven, Duurzaam ondernemen en een Duurzame gemeentelijke organisatie. In de lijst met projecten per thema staan de projecten die zijn opgenomen in het Duurzaamheidsbeleid 2017 - 2020.

De andere BUCH-gemeenten hanteren ieder een andere indeling. Qua uitvoering en projecten lijken de programma's echter wel op elkaar. Het is de bedoeling om de toekomstige beleidsnota's van de BUCH-gemeenten meer te uniformeren waardoor efficiënter kan worden samengewerkt. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's wordt hier al op voorgesorteerd door projecten zoveel mogelijk op dezelfde manier te omschrijven. De specifieke uitvoering kan per gemeente verschillen, zowel in uitvoering als in kosten.

Hoofdthema's

1. Duurzaam Wonen & Leven

Ook in 2018 wordt weer volop ingezet op energiebesparing bij woningen. Woningeigenaren worden gestimuleerd om maatregelen te nemen door het beschikbaar stellen van subsidie en een Energieloket .

Op regionaal niveau wordt ingezet op aardgasvrije nieuwbouw en wordt verder onderzocht hoe de energie- of warmtetransitie vorm kan krijgen.

De onderwerpen Circulaire economie en Klimaatadaptatie vallen voor een groot deel onder dit hoofdthema.

2. Duurzaam Ondernemen

Ondernemers worden mede door aangescherpte wetgeving gestimuleerd om maatregelen te treffen die bijdragen aan energiebesparing. Om ze hierin te ondersteunen worden adviseringstrajecten aangeboden. Op regionaal niveau zorgt de Regionale Uitvoeringsdienst NHN voor controle en handhaving op de wettelijke aanscherping. Voor innovatieve projecten zal worden onderzocht of dit kan worden ondersteund door oprichting van een duurzaamheidsfonds. Om aan de internationale en landelijke doelstellingen te voldoen wordt zoveel mogelijk meegewerkt aan het realiseren van zonneweides en andere vormen van grootschalige duurzame energie opwekking.

3. Programma Duurzame Gemeentelijke Bedrijfsvoering

De gemeente Bergen wil waar mogelijk een voortrekkersrol vervullen door het goede voorbeeld te geven ten opzichte van inwoners en bedrijven. Het verduurzamen van de ambtelijke organisatie is een taak die de gemeenten hebben opgelegd aan de werkorganisatie BUCH. Als gevolg hiervan is het inrichten van het programma “Duurzame bedrijfsvoering” opgenomen in het bedrijfsplan. De inrichting van dit programma wordt in 2018 uitgevoerd en zal leiden tot een BUCH-breed programma waarin een duurzame bedrijfsvoering voor de BUCH als organisatie wordt bereikt en de voorbeeldfunctie naar inwoners en ondernemers inhoud wordt gegeven. Op deze manier draagt ook de BUCH werkorganisatie bij om de klimaatverandering tegen te gaan.

Ontwikkelingen

Omdat het nieuwe kabinet Rutte III op het moment van schrijven haar plannen nog verder moet uitwerken, kunnen er in de loop van 2018 projecten geïnitieerd worden waar nu nog geen rekening mee is gehouden. Naar verwachting zal dit vooral betrekking hebben op de warmte- en energietransitie, wijziging van de gaswet en warmtewet en het aanscherpen van duurzame doelstellingen en wellicht de Klimaatwet. Het doel van deze Klimaatwet is het terugdringen van de CO₂-uitstoot naar 49% in 2030. Verder komt er in 2018 een nationaal klimaat- en energie-akkoord waarin afspraken worden gemaakt om de doelstellingen te halen.

Zoals benoemd zal meer aandacht nodig zijn voor de warmte- en energietransitie. Dit gelet op de landelijke ontwikkelingen zoals aardgasvrij bouwen en verlaging van de gaswinning in Groningen. In 2017 is al een begin gemaakt met de warmtetransitie. Vanuit de provincie is opdracht gegeven om de kaarten voor de warmtetransitie per wijk te verdiepen naar de kansen per woning. Aansluitend zal de gemeente een warmte transitie atlas (vraag en aanbod warmte en koude) en een warmteplan (het totaalplaatje na de transitie) op moeten stellen. Dit is destijds niet opgenomen in het Duurzaamheidsbeleid. De hieraan verbonden kosten zijn nog niet in dit programma opgenomen. Naar verwachting zal hier in de aankomende kadernota worden voorzien.

Verschil met 2017

In de voorgaande opzet van het uitvoeringsprogramma werden alleen de projecten met een uitvoeringsbudget getoond. Voor de volledigheid, en de vergelijkbaarheid met de programma's van de ander BUCH gemeenten, zijn in de nieuwe opzet zijn ook de projecten zonder budget of met subsidie uit te voeren projecten opgenomen. Uitvoering hiervan vindt veelal plaats in de bedrijfsvoering van de BUCH of regionaal verband.

In vergelijking met het voorgaande jaar hebben een aantal verschuivingen plaatsgevonden in de uitvoering van projecten. Gelet op de resultaten van 2017 en de verwachte versnelling van wetgeving om aardgasvrij te bouwen is het budget voor het project subsidie energie neutrale nieuwbouw van € 70.000 naar € 38.500 verlaagd. Daarnaast laat de markt zien dat energie neutrale nieuwbouw steeds gebruikelijker wordt. Om deze reden wordt de regeling aangepast zodat de nieuwbouw van nog duurzamere Nul-op-de-meter woningen wordt gestimuleerd.

Het halveren van benoemd budget heeft ruimte gegeven om het subsidiebudget voor verduurzaming van de bestaande woningen te verhogen met € 10.000,- . Daarnaast is uitvoeringsbudget gekoppeld aan een aantal nieuwe of reeds lopende projecten welke in regionaal verband worden uitgevoerd.

Conform het Duurzaamheidsbeleid 2017-2020 is de bestaande regeling voor duurzaamheidsleningen beëindigd. Aan het beheren van de vanaf 2012 binnen deze regeling uitgeleende bedragen zijn kosten verbonden. Deze jaarlijkse kosten van € 1.000,- zijn vanaf nu ook in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

In 2016 en 2017 zijn succesvolle wijkaanpakken voor de verduurzaming van bestaande koopwoningen uitgevoerd. Dit werd gefinancierd vanuit een provinciale subsidie. Deze regeling is beëindigd. Bij de vaststelling van het Duurzaamheidsbeleid 2017-2020 was reeds voorzien om dit project voort te zetten. Conform dit besluit is een budget van € 30.000,- voor de uitvoering van twee wijkaanpakken in het uitvoeringsprogramma 2018 opgenomen.

Vanwege de ambtelijke fusie zullen er meer BUCH-brede projecten worden uitgevoerd. Te denken valt aan projecten op het gebied van de interne organisatie, om invulling te geven aan het programma duurzame bedrijfsvoering. Dat gaat over (werk)processen, eigen afval, verduurzamen van de producten en diensten van de ambtelijke organisatie, duurzame inkoop en invulling geven aan de voorbeeldfunctie van de gemeenten op de onderwerpen mobiliteit en gebouwen.

Voor de projecten klimaatadaptatie (civiel en groen), circulaire economie en klimaatneutraal wordt vooral gewerkt aan de gemeentelijke acties die het gevolg zijn van landelijk beleid en regionale en bovenregionale afspraken.

De RUD NHN zal net als vorig jaar weer een paar projecten uitvoeren vanuit de Verruimde Reikwijdte Wet milieubeheer. Tijdens de reguliere bedrijfscontroles wordt door de RUD ook gekeken naar de energiebesparende maatregelen. In 2018 worden hiermee een aantal branches projectmatig bezocht.

In 2018 worden niet begrote kosten verwacht in relatie tot de warmte- en energietransitie en een aardgasvrije toekomst per 2050. Een en ander zal mede afhankelijk zijn van de landelijke en provinciale insteek. Om deze reden kan geen concrete inschatting van de kosten worden gemaakt en is deze als p.m. opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

In onderstaand overzicht zijn de bestaande, nieuwe en aangepaste projecten met een financieel gevolg in vergelijking tot 2017 weergegeven:

nr.	projecten/activiteiten e.d.	2017	2018	Mutatie	Reden
1	Wijkaanpakken bestaande koopwoningen	€ -	€ 30.000	€ 30.000	Reeds voorzien
2	Kennisoverdracht Verduurzaming gebouwde omgeving (EnergieLoket)	€ -	€ 5.000	€ 5.000	Reeds voorzien
3	Subsidiereregeling Energiebesparing bestaande bouw particulieren	€ 20.000	€ 35.000	€ 15.000	Gevolg uitvoering 2017
4	Subsidiereregeling Nul-op-de-meter nieuwbouw koopwoningen	€ 70.000	€ 38.500	€ -31.500	Gevolg uitvoering 2017
5	Duurzaamheidslening Particulieren en VVE	€ -	€ 1.000	€ 1.000	Nieuw
6	Prestatie-afspraken met woningbouwcorporatie	€ 30.000	€ 30.000	€ -	
7	Energiebesparing bij bedrijven	€ 12.500	€ 12.500	€ -	
8	Lidmaatschappen keurmerken Green Key/Fairtrade	€ 10.000	€ 10.000	€ -	
9	Educatie	€ 10.000	€ 10.000	€ -	
10	Lokale duurzaamheidsacties / Denktank	€ 15.000	€ 10.000	€ -5.000	Gevolg uitvoering 2017
11	Verduurzaming bedrijfsvoering	€ 5.000	€ 5.000	€ -	
12	Haalbaarheidsonderzoeken Zon-transferium / Zonnepark / Biomassa, etc.	€ 10.000	€ 10.000	€ -	
13	Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar	€ 5.000	€ 5.000	€ -	
14	Strategische laadpalen elektrisch vervoer	€ 7.500	€ 7.500	€ -	
15	SEAP / Regionaal actieplan Duurzaamheid NHN	€ -	€ 5.000	€ 5.000	Nieuw
16	Communicatie en educatie lokale duurzaamheidsacties		€ 5.000	€ 5.000	Nieuw
17	PORA Duurzaamheid		€ 3.000	€ 3.000	Nieuw
18	Monitoring klimaatdoelstellingen		€ 2.500	€ 2.500	Nieuw
	TOTAAL	€ 195.000	€ 225.000		

2. Duurzaam Wonen & Leven

Duurzaam Wonen & Leven			
Project	Uitvoering	Externe kosten	Specifieke beschrijving van het project
Wijkaanpakken bestaande koopwoningen	DZH&M, Duurzaam Bouwloket (DBL)	30.000	Vanuit de Woonvisie-afspraken worden twee wijkaanpakken en doelgroepgerichte campagnes uitgevoerd in samenwerking met Duurzaam Bouw Loket (DBL). Voortzetting van voorgaande jaren.
Subsidieregeling Energiebesparing bestaande bouw particulieren	DZH&M, RUD	35.000	Deze regeling is bedoeld voor energiebesparende maatregelen bij bestaande woningen. Voortzetting van huidige regeling die afloopt op 31-12-2018. Uitvoeringskosten (uren) komen uit DVO met de RUD NHN.
Duurzaamheidslening particulieren en VVE	DZH&M	1.000	Beheerskosten uitstaande leningen. Regeling is beëindigd.
Subsidieregeling Nul-op-de-meter nieuwbouw koopwoningen	DZH&M, RUD	38.500	Bergen wil Nul-op-de-Meter nieuwbouw stimuleren. Hiervoor wordt uitgegaan van maximaal 10 aanvragen per jaar, waarvoor een bijdrage in de meerkosten is begroot van € 3.500,- per woning. Budget voorziet ook in kosten voor externe toetsing en controle van aanvragen.
Kennisoverdracht Verduurzaming gebouwde omgeving	DZH&M, DBL	5.000	Beschikbaarstelling Duurzaam Bouwloket voor inwoners en bedrijven. (uitvoering wettelijke verplichting Gemeentelijk Energieloket)
Warmte in transitie (warmtekansenkaart of Warmte Transitie Atlas)	DZH&M	p.m.	Door-ontwikkelen van de bestaande warmtetransitie kaarten. Kansen benutten bij RO-/ wijk ontwikkelingen o.a. bij groot onderhoud riolering en bij nieuwbouwlocaties. Ondersteuning vanuit Servicepunt Duurzame Energie. Ondersteuning bieden vanuit Actieplan NHN en Expertisecentrum.
Prestatie-afspraken met woningbouwcorporatie (renovatie en nieuwbouw)	DZH&M, RO	30.000	Afspraken maken met woningbouw corporaties. Stimuleren van onrendabele top of ontwikkelproces om tot NOM-woningen te komen. Inzetten als subsidie.
Regionale inzet op aardgasvrije nieuwbouw.	DZH&M, RUD, SDE		Op (boven)regionaal niveau worden afspraken gemaakt om nieuwbouwprojecten te realiseren zonder gasaansluiting, zodat de marktpartijen weten dat dit de 'norm' is bij alle gemeenten in NHN. Eerste kwartaal 2018.
Verduurzaming van (grote) woongebouwen, VvE's	DZH&M		Begeleiden VvE's richting het verduurzamen van het gebouw.
Planologisch faciliteren voor het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.	DZH&M, Bouwen / RO		Planologisch faciliteren (vrijstellingen van bestemmingsplanvoorschriften) voor het nemen van duurzaamheidsmaatregelen is mogelijk via een afwijkingsbevoegdheid binnen het bestemmingsplan. Deze bevoegdheid kan per bouwplan worden benut.
Onderzoek doen naar aanpassing van Legesverordening	DZH&M, Bouwen / RO / Belastingen		Onderzoek naar de effectiviteit en hanteerbaarheid van vrijstelling van leges op bouwplannen voor maatregelen t.b.v. duurzaamheid. Vervolgens eventueel de legesverordening aanpassen.
Strategische laadpalen voor elektrische auto's	DZH&M, CW&V	7.500	Gemeente kan besluiten om op strategische locaties laadpalen te plaatsen. Zijn niet gekoppeld aan aanvragen van particuliere eigenaren en vallen daardoor buiten de kosteloze MRA-e regeling. Budget geeft ruimte voor twee laadpalen.
Duurzame Mobiliteit	CW&V, HRM		Samen met ANWB, Fietsersbond en bijv. ROVER, komen tot een Duurzaam Mobiliteitsplan. Daarin : stimuleren van het gebruik van vervoersmiddelen zonder fossiele brandstof; ontmoedigen vermijdbaar woon-werkverkeer; verduurzaming lokaal openbaar vervoer; uitbreiden infrastructuur voor elektrisch rijden, etc.
Stimuleren inwoners	Wijkbeheer, DZH&M		Waar nodig kringloopwinkel en reparatiecafé ondersteunen.

SEAP / Regionaal actieplan Duurzaamheid NHN	DZH&M, PORA, RUD	5.000	Ateliers Ruimte voor energie (werksessies ter voorbereiding op Omgevingsvisie en Omgevingsverordening NH). Tevens ter voorbereiding op een (boven)regionaal en lokaal Energietransitieplan.
Subtotaal		152.000	

3. Duurzaam Ondernemen

Duurzaam Ondernemen			
Project	Uitvoering	Externe kosten	Specifieke beschrijving van het project / Doelstelling
Oprichten Duurzaamheidsfonds	DZH&M	p.m.	Onderzoek naar de mogelijkheid tot oprichting van een duurzaamheidsfonds. Doel is om innovatieve projecten (met een onrendabele top) te ondersteunen met een lening of subsidie. Een voorstel voor eventueel benodigd budget zal separaat aan college en/of raad worden voorgelegd.
Energiebesparing bij bedrijven	DZH&M, RUD, marktpartij	12.500	Opstellen, ondersteunen en promoten van businesscases om bedrijven te verduurzamen met PV-panelen, isolatie, installatie en groene daken. Daarin ook de organisatie van crowdfunding, het GreenFund en/of de oprichting van een esco. Het maken van een duurzame footprint van bedrijven promoten.
Project Verruimde Reikwijdte Wet milieubeheer	DZH&M, RUD		Bovenregionaal project. Uitvoering RUD, VTH-taak. Bedrijfscontroles koppelen aan energie-adviezen op basis van de Erkende Maatregelen lijsten (maatregelen die binnen 5 jaar worden terugverdiend).
DECRA, Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar	DZH&M	5.000	Voor het ondersteunen van initiatieven (gemeenten/derden) ten behoeve van de opwekking van duurzame energie is in 2015 het revolverend stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar opgericht. Onder andere overdracht aandelen windenergie (windmolen) aan lokale Energie coöperaties.
Zonneweides, zon-transferium, wind en warmte Zon op grote daken	Marktpartij en, DECRA, DZH&M	10.000	Projectontwikkeling Zonnecentrales. Onderzoek naar mogelijkheden voor zon-parkeren, windenergie en warmte.
Lokale duurzaamheidsacties	DZH&M	10.000	Oprichten van een Platform / Denktank die duurzame initiatieven / start-ups inbrengen om de gemeentelijke (energie + circulair) doelstellingen sneller te kunnen behalen. Acties zijn het uitvoeren van onderzoeken, marktverkenningen, beleggen van bijeenkomsten en faciliteren van dit platform. Organiseren van een Duurzame heldenmarkt voor duurzame bedrijven, bewoners en burgercoöperaties. Doel hiervan is om bewoners en ondernemers kennis te laten nemen van (lokale) duurzame producten en initiatieven. Participeren aan en ontwikkelen, organiseren van (landelijke) duurzame evenementen en experimenten.
Subtotaal		37.500	

4. Duurzame Gemeentelijke Bedrijfsvoering

Duurzame Gemeentelijke Bedrijfsvoering			
Project	Uitvoering	Externe kosten	Specifieke beschrijving van het project
Verduurzaming bedrijfsvoering	DZH&M, RUD	5.000	Aanpak in BUCH verband. Aansluiting zoeken met werkgroep Lean. Aan de hand van het programma 'Bouw een Duurzame Organisatie' krijgt de organisatie inzicht in duurzaamheid. Aspecten die daarbij aan de orde zijn hebben te maken met de werkomgeving, faciliteiten en gedrag. Criteria voor circulaire economie opnemen in de bedrijfsvoering.
Duurzaam inkopen	Inkoop		BUCH-breed ontwikkelen van een duurzaam inkoopprotocol. Ondersteuning bieden aan het proces van Duurzaam inkopen en aanbesteden. Het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen is eind 2017 aan de besturen van Castricum, Heiloo en Uitgeest aangeboden ter ondertekening. De gemeente Bergen heeft dit Manifest eerder al ondertekend.
Hergebruik materialen	Civiele Werken en Verkeer (CW&V)		Afdeling Civiele Werken wil bij haar werkzaamheden hoog scoren op integrale duurzaamheid.
Afval	Wijkbeheer		Opstellen afvalbeleidsplan 2018 - 2023 Opstellen afval-uitvoeringsplan 2018/2019
(Boven)Regionale projecten	Duurzaamheid en Milieu (DZH&M)		Aansluiten bij provinciale of (boven)regionale projecten (oa. Actieplan Duurzaamheid NHH) indien mogelijk. Volgen van nieuw landelijk beleid.
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed / accommodaties.	DZH&M, Vastgoed		Duurzame maatregelen inpassen in de meerjarige onderhoudsplannen. Ook verplichtingen vanuit EED en Wm. Plaatsen van zonnepanelen ook opnemen in MJOP. Eigen vastgoed (zoals gymlokalen, afvalbrengstations, musea) worden nader onderzocht.
Vorbereiden Klimaatadaptatie beleid	CW&V		Vorbereiden van beleid 'Klimaatadaptatie in de stedelijke omgeving'. Dit zal in regionaal verband gebeuren, in samenwerking met HHNK. Dit beleid is gericht op het tegengaan van "water op straat problemen", het beperken van grondwatertekort bij langdurige droogte en maatregelen om hittestress op te vangen bij hittegolven.
Uitvoeren klimaatstresstest	CW&V		Uitvoeren van een klimaatstresstest vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Dit vormt een belangrijk onderdeel van de voorbereiding van het klimaatadaptatie-beleid. Hieruit kunnen de klimaatkaarten verbeterd worden en acute locaties bepaald worden.
Grondwatermodel	CW&V		Opstellen van een grondwatermodel. Aan de hand van dit model kan worden bepaald waar regenwater in de grond kan infiltreren en waar niet.
Grondwatermeetnet	CW&V		Optimaliseren van het grondwatermeetnet als databasis voor het grondwatermodel.
Organiseren van workshops	CW&V		Voor de collega's die met dit onderwerp te maken krijgen worden diverse workshops georganiseerd ter bepaling van oplossingen voor de acute locaties. Tevens zal gezamenlijk een prioritering worden bepaald en een afstemming met beheerprogramma's plaatsvinden (werk met werk maken).

Voorlichting aan leerlingen, inwoners en ondernemers	CW&V, Communicatie		Via diverse media en op verschillende manieren worden scholen, maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers geïnformeerd over dit onderwerp. De Jaarlijkse Waterdag vormt hiervan een onderdeel.
Meewerken aan Groenspoor Noord-Holland	CW&V		Versterken en uitbreiden van een fijnmazig natuurnetwerk in Noord-Holland.
Duurzaam groen- en natuurbeheer toepassen. Verhoging ecologische waarde	CW&V		Aanleggen van natuurvriendelijke oevers waar dat mogelijk is. Aanleg van natuurcompensatiezones bij bebouwingsopgaven
Subtotaal		5.000	

5. Algemeen

Er zijn een aantal algemene projecten die bijdragen aan meerdere hoofddoelen. Dit zijn meestal projecten van organisatorische aard.

Algemeen			
Project	Uitvoering	Externe kosten	Specifieke beschrijving van het project
Implementatie Omgevingswet	DZH&M, RO, RUD		Opstellen van gemeentelijke omgevingsvisie en omgevingsplan.
Communicatie en educatie lokale duurzaamheidsacties	DZ&M, Communicatie, marktpartij	5.000	Afstemming met afdeling Communicatie over hun bijdrage en inzet communicatiemiddelen. Opstellen en verspreiden van informatie en berichten via diverse media.
Lidmaatschappen	DZH&M	10.000	Financiële bijdrage om aan keurmerken te voldoen. Denk aan GreenKey, Fairtrade. Het verzamelen van gegevens als input voor keurmerken.
Educatie	DZH&M, marktpartij	10.000	Schoolprojecten tbv bewustwording en besparingen.
PORA	DZH&M	3.000	Regionaal ambtelijk en bestuurlijk Milieu-overleg. Secretariële ondersteuning vanuit RUD.
Monitoring klimaatdoelstellingen	HVC	2.500	Jaarlijkse monitoring op hoofdlijnen van stand van zaken energiebesparingsdoelen. Ook in (boven)regionaal verband t.b.v. voortgangsbewaking plannen.
Subtotaal		30.500	

6. Begroting 2018

Bij de vaststelling van het duurzaamheidsbeleid 2017-2020 heeft de raad besloten om in 2018 € 225.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering.

Thema	Budget
Duurzaam Wonen & Leven	€ 152.000
Duurzaam Ondernemen	€ 37.500
Duurzame Gemeentelijke Bedrijfsvoering	€ 5.000
Algemeen	€ 30.500
Totaal	€ 225.000

7. Terugblik op 2017

In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van het uitvoeringsprogramma 2017 in hoofdlijnen beschreven. Zoals benoemd was het uitvoeringsprogramma 2017 in hoofdzaak opgebouwd uit projecten met een financieel gevolg. In 2017 was totaal € 195.000,- beschikbaar zoals zichtbaar in het overzicht op pagina 5. De uitvoeringsagenda 2017 is in belangrijke mate uitgevoerd. Bij de afsluiting van de jaarrekening resteerde € 53.000,- van dit budget. Hiervan was € 30.000,- beoogd voor het ondersteunen van de verduurzamingsafspraken met woningcorporaties. Vanwege de vertraging in een voor 2017 verwachte nieuwbouw ontwikkeling is dit budget niet benut.

In 2017 zijn 12 subsidieaanvragen toegekend voor energie neutrale nieuwbouwwoningen. Dit is lager dan verwacht en heeft aanleiding gegeven om dit budget voor 2018 lager in te zetten. Een gedeelte van dit budget is gebruikt om het beschikbare budget voor verduurzaming van bestaande woningen te verhogen. Hiervoor was € 20.000,- beoogd en is uiteindelijk € 31.000,- toegekend. Hierna resteerde € 15.500,- van het nieuwbouwbudget.

In 2017 zijn vijf nieuwe laadpalen voor elektrisch vervoer geplaatst. Een aantal volgende aanvragen zijn nog in behandeling. De hiervoor begrote kosten van € 7.500,- zijn niet uitgegeven omdat het plaatsen van laadpalen door provinciale subsidie en succesvolle aanbesteding in bijna alle gevallen kosteloos is gebleken. Alleen laadpalen die op initiatief van de gemeente worden geplaatst brengen reguliere kosten met zich mee. Dit zijn dan aanvragen waar geen inwoner aan verbonden is. Bijvoorbeeld op parkeerterreinen en in winkelgebieden. Voor 2018 wordt voorgesteld om dit budget aan dergelijke plaatsingen te verbinden. De in voornoemde alinea's genoemde resterende budgetten vormen samen het eerder genoemde totale jaarrekeningrestant van € 53.000,-

In de kernen Egmond-Binnen, Egmond aan den Hoef en Bergen zijn succesvolle wijkgerichte aanpakken voor verduurzaming van bestaande koopwoningen uitgevoerd. Begin 2018 wordt de laatste aanpak van dit door de provincie gesubsidieerde project afgerond in de kern Egmond aan Zee. Hierbij is een directe link zichtbaar in de eerder genoemde toename van subsidieaanvragen voor verduurzaming van bestaande koopwoningen.

In het kader van Eerlijk Winkelen en Fairtrade is een fietsroute langs duurzame hotspots georganiseerd op de landelijke dag van de duurzaamheid. Dit in combinatie met een in de gehele gemeente huis-aan-huis verspreide duurzaamheidskrant. In het schooljaar 2017-2018 doen twee scholen mee aan de Energy Challenge. Ter ondersteuning van een haalbaarheidsonderzoek om de bestaande zonneweide verder uit te breiden is subsidie verstrekt.

Het project voor oprichting van een denktank voor duurzame initiatieven is niet uitgevoerd. Tegenover het hiervoor niet uitgegeven budget stonden echter een aantal niet begrote kosten voor regionale projecten. Deze zijn in het programma voor 2018 apart benoemd.

8. Monitoring

Om de gevolgen van de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid te kunnen volgen is bij de vaststelling van het beleid toegezegd dat jaarlijks een monitoring aan de raad wordt voorgelegd. Dit is in regionaal verband opgepakt zodat de afzonderlijke gemeentelijke rapportages ook vergelijkbaar zijn met andere gemeenten. Deze regionale aanpak heeft daarnaast een kostenbesparend effect. De eerste rapportage wordt naar verwachting in april 2018 opgeleverd en separaat aan college en raad worden voorgelegd. In de monitoring wordt inzicht gegeven waar de inspanningen toe hebben geleid in termen van energiebesparing, duurzame opwekking en waar de gemeente staat op weg naar de 3 hoofddoelen. Vanwege de complexiteit van deze informatie loopt deze informatie in het algemeen een jaar achter op het voorgaande uitvoeringsjaar. De informatie zal steeds worden afgezet tegen het jaar 2010.